

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва
та реставрації творів мистецтва

Дипломна робота
магістра

з теми: «**ФОРМУВАННЯ В ШКОЛЯРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ІДЕНТИЧНОСТІ, ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС
СУЧАСНИХ ОБРАЗОТВОРЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ**»

Виконав: студент I курсу,
групи ОМх1-М22
спеціальності 014 Середня освіта
(Образотворче мистецтво)
Праворський Віталій Валерійович

Керівник: **Іван ПІДГУРНИЙ**,
кандидат мистецтвознавства, доцент
кафедри

Рецензент: **Алла БРЕНЮК**,
канд мист., ст. викладач

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ І. КОМІКС ЯК ВИД МИСТЕЦТВА	7
1.1 Дослідження коміксу як феномену сучасної культури у науковій та методичній літературі.....	7
1.2 Перша згадка про комікси. Історія виникнення і розвитку	15
1.3 Культура коміксів на Заході та Сході	23
1.4 Комікси в українській культурі	29
РОЗДІЛ ІІ. ВПЛИВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА НА ДІТЕЙ.....	42
2.1. Роль візуальних образів у педагогіці	42
2.2. Комікси як кольорова література для дітей.....	49
2.3. Виховання патріотизму шляхом образотворчого мистецтва	52
РОЗДІЛ ІІІ. ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО ЗІ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ.....	57
3.1. Розвиток штучного інтелекту в мистецтві	57
3.2. Симбіоз людської уяви та можливостей ШІ	63
3.3. Потенціал ШІ в образотворчому мистецтві	68
ВИСНОВКИ	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	80
ДОДАТКИ.....	88

ВСТУП

Актуальність теми. Кожний учитель повинен домогтися, щоб учень якнайкраще знав близьке, дороге йому : Батьківщину і все, що її стосується, так само, як уміє читати, писати, лічити. К. Д. Ушинський. Патріотизм виявляється в любові до Батьківщини, свого народу, турботі про нього, благо, сприянні становленню й утвердженню України, як суверенної, правової, демократичної держави, готовності відстояти її незалежність, служити і захищати її, розділювати свою долю з її долею, повазі до українських звичаїв та її обрядів, досконалому володінні українською мовою. Виховання у молодого покоління почуття патріотизму стає ледь не першочерговою задачею викладачів, адже патріотизм – це одна із найважливіших рис сучасної людини.

У цей складний час багато негативної інформації діти отримують під час перегляду ЗМІ, яка часто спекулює та підриває любов до народу та своєї країни. Я переконаний, що формувати правильне ставлення до своєї країни, до тверезого погляду на дії влади з малечку, особливу увагу потрібно звертати на патріотичне виховання в школі. Це дозволить з раннього віку формувати правильне ставлення до своєї держави, цінувати і поважати її історію. Необхідно пояснювати дітям зміст добра і зла, пояснювати про важливість України та її цілісність і цінності. Все це дозволить викоринити совкове мислення та лояльність до ворожого народу, який століттями прагне нас винищити, і дасть змогу творити своє, особливе, українське.

Особливе місце в цьому процесі належить учням початкового та середнього рівнів освіти – 1-4 та 5-11 класів. Ясна річ, що національно – патріотичне виховання в системі освіти здійснюється з урахуванням пізнавальних можливостей та психологічно – вікових особливостей учнів певного класу.

У молодшому шкільному віці важливо формувати здатність дитини пізнавати себе як члена сім'ї, дитячого угруповання, як учня, жителя міста чи села. Виховувати в дитині любов до рідного дому, до рідної землі, вулиці, майданчику, степів, лісів, традицій, мистецтва. Сім'я, родина, дім, рідна вулиця, навколишня природа, образотворче мистецтво – це ті натуральні фактори, які дитина бачить, розуміє, за допомогою яких можна зацікавити дитину, підштовхувати до дослідження нового, це те, що формує у неї почуття патріотизму.

Патріотами не народжуються, патріотами стають, і завдання школи – виховати патріотів своєї держави, гідне підростаюче покоління. І це робити потрібно під час проведення уроків. У своєму дослідженні я навчав патріотизму дітей шляхом коміксів, це дає змогу дитині легше засвоювати інформацію та візуально зацікавити вчити історію своєї країни і мати для себе вітчизняного кумира, фантастичного або реального.

Об'єкт дослідження: комікс як графічна література для дітей.

Предмет дослідження: поєднання інноваційних технологій у навчальний процес шляхом виховання патріотизму у дітей через графічні романи.

Мета і завдання дослідження – визначити роль коміксів у процесі виховання національної ідентичності; визначити перспективу використання коміксів для досягнення поставлених перед викладачем образотворчого мистецтва завдань.

Завдання дослідження:

1. Дослідити походження та історію коміксів в українській культурі.
2. Проаналізувати структуру та естетичні особливості коміксів в українському контексті.
3. Вивчити вплив візуальних образів на навчання та розвиток дітей у педагогічному процесі.

4. Дослідити роль коміксів як літератури для формування емоційного, морального та читацького досвіду у дітей.
5. Розвідати можливості використання мистецтва, зокрема коміксів, для виховання та закріплення патріотичних цінностей у дітей та молоді.
6. Оцінити потенціал штучного інтелекту в мистецтві, зосереджуючись на створенні та розповсюдженні коміксів.
7. Дослідити можливість використання штучного інтелекту для покращення творчого процесу в мистецтві, зокрема в створенні коміксів.
8. Проаналізувати очікувані вплив і перспективи подальшого розвитку використання штучного інтелекту в мистецтві, зокрема в коміксах.
9. Дослідити реакцію глядачів та читачів на комікси, створені з використанням штучного інтелекту, і їхнє сприйняття таких творів мистецтва.
10. Проаналізувати потенціал штучного інтелекту для автоматизованого створення арт-робіт на основі коміксів та оцінити їх мистецьку цінність.

Наукова новизна дослідження полягає у виявленні новітніх технологій та методів створення коміксів шляхом симбіозу графічних редакторів та штучного інтелекту для створення оригінальної стилістики та атмосфери.

Практичне значення роботи. Результати дослідження можуть бути використані:

1. Виховання патріотизму та створення українських супер героїв.
2. Героїзація захисників України. Привернення молоді до реалій війни шляхом висвітлення подій у графічних романах.

Апробація результатів дослідження. Практичні результати дослідження висвітлено на платформі Yakaboo: <https://www.yakaboo.ua/ua/patriot-1.html>;

<https://www.yakaboo.ua/ua/patriot-2.html>; <https://www.yakaboo.ua/ua/patriot-3-bahmut.html>, задля перевірки зацікавленості людей. Попит виявився вдалим. Було опубліковано три глави графічного роману «Патріот» в електронному форматі.

Структура і обсяг роботи. Текстова частина магістерської роботи складається зі вступу, 3-х розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи: 79 сторінок основного тексту, список використаних джерел кількістю 50 позицій.

ВИСНОВКИ

Отже, підсумовуючи вище написане, можна зробити висновок, що образотворче мистецтво зробило новий крок у своєму розвитку завдяки нейромережам, а в симбіозі з коміксом, це створює нові можливості їх створення, наразі навіть дитина завдяки штучному інтелекту може створити власні арти до коміксу та розповісти свою історію, залишається лиш навчити дітей користуватись графічними редакторами та правильно формулювати запити для нейромережі. Молодше покоління завдяки технологіям швидко навчається і їм не буде важко пристосуватись до нових можливостей в образотворчому мистецтві, на мою думку такий симбіоз класичних коміксів та нейромережі заохочує учнів навчитись створювати свої історії для малюнків та додавати неймовірної краси малюнків за допомогою ШІ. Це нові реалії, і дітей потрібно вчити пристосовуватись до них. Педагогіка «старої школи» відходить на задній план.

В процесі дослідження було реалізовано завдання дослідження і було зроблено наступні узагальнення:

1. Досліджено походження та історію коміксів в українській культурі. Походження та історія коміксів в українській культурі починаються з появи перших візуальних нарисів з комічними розповідями на початку 20-го століття. Такі візуальні комічні жанри, як «Чорнокнижник з Чорногори» і «Україна у боротьбі», сприяли розвитку коміксів в українському культурному контексті.

2. Проаналізовано структуру та естетичні особливості коміксів в українському контексті. Українські комікси мають чітку послідовну будову панелей, що вдало передає діалоги та дії персонажів. Естетичні особливості включають у себе використання національних символів та візуальних елементів, що закорінені в українській культурі.

3. Досліджено вплив візуальних образів на навчання та розвиток дітей у педагогічному процесі. Візуальні образи в коміксах сприяють розвитку мовних навичок і логічного мислення у дітей. Вони також стимулюють творчість, уяву та емоційний розвиток в молодшій аудиторії, що дає їм змогу створювати свої історії та відображати їх.

4. Розглянуто роль коміксів як літератури для формування морального та читацького досвіду у дітей. Комікси відіграють роль у формуванні співчуття і вихованні моральних цінностей у дітей. Вони також сприяють розвитку навичок читання, зацікавлюючи дітей літературою.

5. Розвідано можливості використання мистецтва для виховання патріотичних цінностей у дітей та молоді. Комікси можуть бути ефективним інструментом для сприяння патріотичним почуттям і національній самосвідомості у дітей та молоді та вивченню історії шляхом мальовисів. Вони використовують зображення та розповіді, які виховують гордість за свою країну та її історію.

6. Оцінено потенціал штучного інтелекту в мистецтві, створенні та розповсюдженні коміксів. Штучний інтелект (ШІ) має потенціал автоматизувати створення і поширення коміксів за допомогою алгоритмів та нейромереж, створюючи індивідуальні та оригінальні фрейми на кожному сторінку коміксу. Він також відкриває можливості для поліпшення доступу до коміксів через цифрові платформи та соціальні медіа.

7. Досліджено можливості використання ШІ для покращення творчого процесу в мистецтві. Застосування ШІ може спростити творчий процес в коміксах, зберігаючи унікальний стиль і художню цінність художника. Він може допомогти художникам генерувати ідеї, вибирати кольорові палітри та компоувати візуальні елементи. Це дає симбіоз ШІ та уяви художника.

8. Проаналізовано вплив та перспективи подальшого розвитку ШІ в мистецтві. Очікується, що ШІ продовжить розширювати можливості в створенні, поширенні та сприйнятті коміксів. Перспективи включають розвиток нових інтерактивних форматів коміксів та використання віртуальної та доповненої реальності для поліпшення взаємодії читача, що свою чергу додасть краще занурення в історію та можливо її переживання шляхом високоякісної візуалізації.

9. Досліджено реакцію читачів на комікси, створенні за допомогою ШІ та їхнє сприйняття подібних творів мистецтва. Очікується, що реакція глядачів та читачів на комікси, створені з використанням ШІ, буде відрізнятися від цікавості до сумнівів. Проведення досліджень та збір відгуків є важливими для вдосконалення та врахування потреб аудиторії, оскільки це нова сходинка еволюції у мистецтві.

10. Проаналізовано потенціал ШІ для автоматизованого створення арт-робіт на основі коміксів та оцінено їх мистецьку цінність. ШІ може бути використаний для автоматизованого створення художніх творів на основі коміксів з більшою швидкістю і точністю. Оцінка художньої цінності таких робіт передбачає включення експертів та ретельний аналіз їхнього художнього внеску і унікальності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Виготський Л.С. Педологія підлітка [Текст]. // Зібрання творів у 6-ти томах. — Т.4. Дитяча психологія. — М.: Педагогіка, 1984. — 432 с.
2. Війна в картинках : веб сайт. URL: <https://zbruc.eu/node/45425> (дата звернення 21.11.2023).
3. Грошовенко О.П. Педагогіка емпайерменту в технології екологічних коміксів / О.П. Грошовенко, Т.Г. Кондратюк // Молодий вчений. 2018. № 5.2 (57.2), травень. С. 76-82. 3.
4. Документальний комікс у сучасному науковому дискурсі та українському комікс-просторі [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://cct.dp.ua/index.php/journal/article/view/147/154> (дата звернення 21.11.2023).
5. Історію українських оборонців Донецького аеропорту імені Прокоф'єва — «Кіборгів» розповіли у коміксах: веб сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3039350-istoriu-kiborgiv-rozprovili-u-komiksah.html> (дата звернення 21.11.2023).
6. Комікси: веб сайт. URL: <https://www.illustrationhistory.org/genres/comics-comic-books> (дата звернення 22.01.2023).
7. Комікси — книги, що привертають дітей до читання: веб сайт. URL: https://irbis-comics.com.ua/articles/komiksy_knygy_shcho_pryvertajut_ditej_do_chytannja (дата звернення 25.01.2023).
8. КИРИЛЕНКО, Н. І. Дидактичний комікс як ефективний інструмент реалізації змісту генетичної освіти. 2021 [Електронний ресурс] – Режим доступу: chrome-

extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/19431/1/62_Kurylenko.pdf

9. Остапенко. Л.П. Дидактичний потенціал коміксів. [Електронний ресурс] / Л.П.Остапенко, О.К.Соловійова // – Режим доступу: http://www.institutemvd.by/components/com_chronoforms5/chronoforms/uploads/20160404154807_OstapenkoSoloviova.pdf (Дата звернення: 22. 01. 2023).

10. «Укрмен» та інші супергерої. Як розвивається українська індустрія коміксів : веб сайт: URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/yak-rozvyvayetsya-ukrayinska-industriya-komiksiv/29641200.html>

11. Український комікс у сучасному бібліотечно-інформаційному просторі [Електронний ресурс] – Режим доступу: <file:///C:/Users/Logan/Downloads/11439-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-22714-1-10-20211218.pdf>

12. Формування національної свідомості школярів на уроках образотворчого мистецтва: веб сайт: URL: <https://naurok.com.ua/formuvannya-nacionalno-svidomosti-shkolyariv-na-urokah-obrazotvorchogo-mistectva-61528.html> (дата звернення 25.01.2023).

13. Формування соціокультурної компетентності засобами коміксів на уроках української мови в середній школі [Електронний ресурс] / Л. Зязюн, М.Дзюба // – Режим доступу: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://dspace.msu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/3240/1/Lavrenova_Ways_of_using.pdf.pdf

14. МІЖ ГЕРОЇКОЮ І ПОСТТРАВМОЮ: веб сайт: URL: <https://zn.ua/ukr/ART/mizh-herojikoju-i-posttravmoju.html> (дата звернення 25.01.2023).

15. «Оборона Замостя. Легенда про лопату»: у Вінниці презентували перший історичний комікс УІНП : веб сайт: URL: <https://novynarnia.com/2021/12/13/oborona-zamostya-legenda-pro-lopatu-u-vinnyczi-prezentuvaly-pershyj-istorychnyj-komiks-uinp/> (дата звернення 25.01.2023).
16. ЮРЖЕНКО, В. В. Досвід використання навчальних коміксів в технологічних освітніх системах найбільш розвинутих країн світу. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки, 2015, 12 4: 303-306.
17. Юрженко, В. В. (2015). «Коміксування» змісту навчального процесу: позитивні чи негативні тенденції для розвитку технологій освітньої діяльності? Педагогіка, 7 (1–2), 165–170. Взято з <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Bio/article/viewFile/6361/6253>
18. AI in Art : веб сайт. URL: <https://canterbury.ai/ai-in-art/> (дата звернення 25.01.2023).
19. AI in Art : веб сайт. URL: <https://canterbury.ai/ai-in-art/> (дата звернення 19.11.2023).
20. Art in an age of artificial intelligence : веб сайт. URL: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2022.1024449/full> (дата звернення 19.11.2023).
21. Artificial Intelligence Creates Art? An Experimental Investigation of Value and Creativity Perceptions: веб сайт. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/job.600> (дата звернення 19.11.2023).
22. Artificial Intelligence: Art and the Future of Creativity : веб сайт. URL: <https://glossimag.com/artificial-intelligence-art-and-the-future-of-creativity/> (дата звернення 19.11.2023).

23. Comics and conflict: war and patriotically themed comics in american cultural history from world war II through the iraq war [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.proquest.com/openview/eff2a8ea9802d0caea62de7af72f540e/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750> (дата звернення 19.11.2023).

24. COMICS IN EDUCATION by Julieta Gyurjyan [Електронний ресурс] – Режим доступу : chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://baec.aua.am/files/2019/07/Julieta_Gyurjyan_Comics-in-Education.docx.pdf (дата звернення 19.11.2023).

25. Comics in Reading Comprehension Enhancement to Disseminate Nationhood and Patriotism [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://sainsinsani.usim.edu.my/index.php/sainsinsani/article/view/3/3> (дата звернення 19.11.2023).

26. Comics vs. Manga: What's the difference? : веб сайт. URL: <https://otakulounge.com/en/comics-vs-manga-whats-the-difference/> (дата звернення 22.01.2023).

27. Dudnyk, T. Komiksy – knyhy, shcho pryvertayut' ditey do chytannya [Comics — books that attract children to reading]. [online] Available at: <https://blog.yakaboo.ua/> (дата звернення 19.11.2023).

28. From Algorithms to Masterpieces: Is AI Art the Inevitable Future of Creativity? : веб сайт. URL: <https://impakter.com/from-algorithms-to-masterpieces-is-ai-art-the-inevitable-future-of-creativity/> (дата звернення 19.11.2023).

29. Fundakowski S. (2006). Programy nauczania a wychowanie patriotyczne w szkole. in: Janiga W. (ed). Wychowanie do patriotyzmu. Przemysł–Rzeszów. 439–445.

30. Garcia, L. (2004). A process of self-discovery: Remembering, writing, and performing. Stage of the Art, 16(3), с. 23-9.

31. Graphic Imagery [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://diginole.lib.fsu.edu/islandora/object/fsu:175721> (дата звернения 19.11.2023).
32. Heroes and enemies: American Second World War comics and propaganda [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://eprints.lincoln.ac.uk/id/eprint/27880/> (дата звернения 19.11.2023).
33. How AI is making us think again about what we see: веб сайт. URL: <https://www.thats-ai.org/en-GB/units/ai-and-visual-arts> (дата звернения 26.01.2023).
34. Is AI Art Real Art? Harvard Arts Professors Ponder The Potential Of Artificial Reality : веб сайт. URL: <https://www.forbes.com/sites/natashagural/2023/08/16/is-ai-art-real-art-harvard-arts-professors-ponder-the-potential-of-artificial-reality/?sh=307c85c82da3> (дата звернения 19.11.2023).
35. Is AI-generated art really creative? It depends on the presentation : веб сайт. URL: <https://theconversation.com/is-ai-generated-art-really-creative-it-depends-on-the-presentation-181663> (дата звернения 19.11.2023).
36. Is artificial intelligence set to become art’s next medium? : веб сайт. URL: <https://www.christies.com/en/stories/a-collaboration-between-two-artists-one-human-one-a-machine-0cd01f4e232f4279a525a446d60d4cd1> (дата звернения 19.11.2023).
37. Kelly, K. (2012). Better than human: Why robots will—and must—take our jobs. Wired.
38. La création d’images par intelligence artificielle: веб сай. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.ens-lumiere.fr/sites/default/files/2022-01/ENSL_Photo_2021_MARIONNEAU_M%C3%A9moire.pdf (дата звернения 25.01.2023).

39. Laying The Foundation For Symbiosis Between Humans And Machines: веб сай.URL: <https://www.forbes.com/sites/forbestechcouncil/2019/12/18/laying-the-foundation-for-symbiosis-between-humans-and-machines/?sh=16d209872997> (дата звернення 26.01.2023).
40. Lisica J. (2014). Wiara w Jezusa wyzwaniem do miłowania ojczyzny. Studia Gdańskie, (X X XIV), 145–155.
41. MacCroy, F., Westerman, G., Alhammadi, Y., & Brynjolfsson, E. (2014). Racing with and against the machine: changes in occupational skill composition in an era of rapid technological advance. In Proceedings of the 35th International Conference on Information Systems., Auckland, NZ.
42. Manga vs American Comics: веб сайт. URL: <https://phdessay.com/manga-vs-american-comics/> (дата звернення 22.01.2023).
43. McCloud S. Understanding comics: The invisible art / Scott McCloud. –
44. Modern Art Education and Teaching Based on Artificial Intelligence: веб сайт. URL: <https://www.worldscientific.com/doi/abs/10.1142/S021926592141005X> (дата звернення 25.01.2023).
45. Northampton, M A: Kitchen Press, 1994. – 224 p
46. Patriotism of Tomorrow [Електронний ресурс] – Режим доступу: <file:///C:/Users/Logan/Downloads/SlovoPostPrint.pdf> (дата звернення 19.11.2023).
47. Putting the art in artificial intelligence : веб сайт. URL: <https://red.msudenver.edu/2023/putting-the-art-in-artificial-intelligence/> (дата звернення 19.11.2023).
48. Stas M. Formation of aesthetic creative qualities and skills of future teachers by means of fine arts. PhD thesis: 13.00.02 / National Pedagogical Dragomanov University. — К., 2001. — 21 С. 12

49. The comics as teaching strategy in learning of students in an undergraduate management program [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.scielo.br/j/ram/a/F937HZr973t5jJYXMmyNG5N/> (дата звернення 19.11.2023).

The potential of educational comics as a health information medium [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/hir.12145>

50. The Rise of AI Art: What Does This Mean For The Art Market? : веб сайт. URL: <https://www.artsper-for-galleries.com/blog/the-rise-of-ai-art-what-does-this-mean-for-the-art-market> (дата звернення 19.11.2023).

51. The Role of Comics in Elementary School Science Education [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://journal.lppmunindra.ac.id/index.php/Formatif/article/view/6257/3336> (дата звернення 19.11.2023).

52. Thought AIs could never replace human imagination? Think again: веб сайт. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2019/07/ai-human-imagination/> (дата звернення 26.01.2023).

53. Transitioning Traditions In Western & Eastern Comics: веб сайт. URL: <https://unknown-comics.com/transitioning-traditions-in-western-eastern-comics/> (дата звернення 22.01.2023).

54. Ukrainian Comics and War in Ukraine: веб сайт. URL: <https://trafo.hypotheses.org/41265> (дата звернення 22.01.2023).

55. Uncomics: Історія українських коміксів: веб сайт. URL: <https://uageek.space/unc-istoriia-ukrainskykh-komiksiv/#gs.ndoq24> (дата звернення 22.01.2023).

56. Usage of Digital Comics in Distance Learning During COVID-19 [Електронний ресурс] – Режим доступу : chrome-

extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1282522.pdf (дата звернення 19.11.2023).

57. V. Kuznietsov, Ya. Filevych, and O. Chornyi, *INKER: zhurnal sotsialnykh malopysiv*, no. 1, «Mariupol» (Lviv: Ua Comix, 2022), accessed 5 July 2022.

58. What Is AI Art? A Guide on How It Works and How to Create It. : веб сайт. URL: <https://www.domestika.org/en/blog/10352-what-is-ai-art-a-guide-on-how-it-works-and-how-to-create-it> (дата звернення 19.11.2023).

59. When AI can make art – what does it mean for creativity? : веб сайт. URL: <https://www.theguardian.com/technology/2022/nov/12/when-ai-can-make-art-what-does-it-mean-for-creativity-dall-e-midjourney> (дата звернення 19.11.2023).

60. Williams, R, (2009). Visual Learning Theory.

61. Yak lezhyt' bahato, chy mozhna trokhy vzyaty? [How much is there, can we take a little?], 2017. Bumblebee Magazine for children from 4 to 10 years old, their parents and teachers,7-8. [online] Available at: <https://jmil.com.ua/about> (дата звернення 19.11.2023).